

Agder og Telemark biskop

- Avsender: Agder og Telemark biskop
- Høringsinstans: Regionale og sentrale instanser i Den norske kirke
- Ønsker å ta stilling til høringen: **JA**

Avgitte svar

Lovens formål og medlemskapsspørsmål

1. Dagens tre lover erstattes av én felles lov om tros- og livssynssamfunn

jf. kap. [6](#), [8](#), [18](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Av hensyn til likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn støttes forslaget om en felles lov. Hensyn til forenkling og oversiktighet peker i samme retning.

2. Lovens formål skal være å understøtte tros- og livssynssamfunnene

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Statens fremste oppgave er å beskytte og styrke tros- og livssynsfriheten og dermed aktiv understøtte tros- og livssynssamfunnene slik det og er formulert i Grunnloven § 16.

3. Loven skal definere tros- og livssynssamfunn som "sammenslutninger for felles utøvelse av en religiøs tro eller et sekulært livssyn"

jf. [kap. 7](#) og § [1](#) i høringsnotatet (åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter avgrensingen mot andre typer fellesskap av virtuell, politisk, humanitær, kulturell, filosofisk eller forretningsmessig karakter. Denne avgrensing er også viktig for å sikre en allmenn oppslutning og forståelse for at tros- og livssynssamfunn er seriøse samfunn

som det er naturlig at det offentlige understøtter. Forskriften bør være så konkret som mulig for å sikre forutsigbarhet og åpenhet i saksbehandlingen.

4. Den gjeldende lovregulerte ordningen om barns tilhørighet til tros- og livssynssamfunn oppheves

jf. [kap. 18](#) og §§ [2](#) og [3](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter bestemmelsene i forslaget om at de som er over 15 kan melde seg inn eller ut av ethvert trossamfunn og at de over 12 år må gi samtykke til inn- eller utmelding. Støtter også forslaget om at tros- og livssynssamfunnene selv setter vilkår for medlemskap og med presisering av at skriftlig utmelding skal aksepteres. Det bør legges til rette for at melding om fødsel hos forelder som er medlemmer av et trossamfunn kan sendes til trossamfunnet.

Registrering og tilskudd

5. Det settes som krav for registrering av tros- og livssynssamfunn at samfunnet må ha mer enn 500 medlemmer som har fylt 15 år

jf. [kap. 7](#) og § [3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Er enig både ut fra tankegangen om en viss størrelse for å være berettiget, og ut i fra at ordningen ikke må bli for krevende og kostbar å administrere. En innstramming som både går på et høyt antall (over 500) og bare gjelde medlemmer over 15 år vil imidlertid slå urimelig ut for en del trossamfunn. Med den befolkningsstruktur og de avstander som finnes i vårt land, bør kravet settes lavere. 100 medlemmer virker som en mer hensiktsmessig avgrensing som også imøtekommer behovet for forenkling og samtidig ivaretar religionsfriheten.. Alle medlemmer bør telle i denne sammenheng – også de under 15

år. Trossamfunnene må selv kunne definere barn som fullverdige medlemmer i trossamfunnet også om de ikke regnes med som tilskudds-tellende.

6. Lovens antallskrav kan oppfylles ved at likeartede samfunn søker om å bli registrert i fellesskap

jf. [kap. 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter at det åpnes for felles registrering av likeartede samfunn når antallskravet økes.

7. Det gis hjemmel i loven for at antallskravet kan fravikes i helt særlige tilfeller

jf. [kap 7](#) og [§ 3](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slutter seg til Departementets vurderinger på dette punkt. Veletablerte historiske trossamfunn i verden for øvrig må sikres en mulighet til å være registrert i Norge også om medlemstallet i Norge er lavt.

8. Et samfunn må være registrert for å ha krav på tilskudd og for å kunne tildeles vigselfrett, jf. kap. 7 og 19 og §§ 3 og 4 og forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd.

jf. [kap. 7](#) og [19](#) og [§§ 3](#) og [4](#)
forslag til endring i ekteskapsloven § 12 første ledd (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slutter seg til Departementets vurderinger på dette punkt.

9. Staten skal overta kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke

jf. [kap. 13](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En statlig finansiering av tros- og livssynssamfunnene utenom Dnk vil bety en sikring av likebehandling og en forenkling for både stat, kommune og trossamfunnene. Flere av tros og livssynssamfunnene utenfor Dnk, har dessuten en medlemsmasse som ikke følger kommunegrensene, mens for Dnk er det samsvar.

10. Tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal beregnes etter antallet medlemmer i samfunnet over 15 år

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Forslaget kan innebære et signal om at medlemmer under 15 år ikke er fullverdig medlemmer. Dette er uheldig. Alle medlemmer bør regnes med som tilskuddstellende.

11. Satsen for tilskudd per medlem i tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke skal reguleres årlig i samsvar med endringene i statens tilskudd til Den norske kirke

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget.

12. Tilskudd til investeringer av Den norske kirkes kirkebygg fra før 1900 skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirkene er en viktig del av vår felles kulturarv og symbolbygg og identitetsskapende faktorer i lokalsamfunnet. De er åpne for alle og benyttes av alle, for eksempel av kulturtilbudet i kirkene. Staten har et spesielt ansvar for å ta vare på

denne kulturarven. Dette er en ulikebehandling som er saklig begrunnet. Trossamfunn som har tilsvarende bygg som representerer viktige kulturverdier bør få tilsvarende tilskudd. Grensen bør ikke settes fra før 1900, men være kirker eldre enn 100 år.

13. Tilskudd til oppgaver Den norske kirke utfører på vegne av det offentlige skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget. Samme resonnerment vil gjelde om annet trossamfunn gjør oppgaver for det offentlige.

14. Tilskudd til utgifter som følger av Den norske kirkes særlige stilling skal ikke inngå i reguleringsgrunnlaget for tilskudd til andre tros- og livssynssamfunn

jf. [kap. 14](#) og [§ 4](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dette vil være utgifter som begrunnes i særlige krav som stilles til Dnk og ikke til andre trossamfunn. Det gjelder forpliktelser overfor tidligere ansatte i staten og forpliktelser til å være en landsdekkende kirke med tjenester i alle lokalsamfunn. Også kravet om demokratiske valg samtidig og i nærheten av offentlige valg er eksempler på særlige krav til Dnk som ikke bør inngå i reguleringstilskuddet for andre trossamfunn.

15. Samfunn skal kunne nektes tilskudd dersom de mottar bidrag fra stater som ikke respekterer retten til tros- og livssynsfrihet

jf. [kap. 15](#) og [§ 6](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig

Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Lite aktuell problemstilling for Dnk, men vil være viktig for å sikre oppslutning om ordningen i sin alminnelighet.

16. Det skal overlates til fylkesmannen å treffe vedtak om registrering og tilskudd etter loven og å føre tilsyn med virksomheten

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget, ikke viktig for Dnk.

17. Fylkesmannens myndighet etter loven skal kunne ivaretas av ett fylkesmannsembete

jf. [kap. 17](#) og [§ 7](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget, ikke viktig for Dnk.

Den norske kirke

18. Særskilte bestemmelser som kun retter seg mot Den norske kirke (kirkelig rammelov) skal gis i et eget kapittel i den nye trossamfunnsloven

jf. [kap. 8](#) og [§§ 8 – 16](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter forslaget slik det er utformet. Det ivaretar både hensynet til likebehandling, forenkling og at Dnk er i en særstilling som folkekirke i forhold til andre tros og livssynssamfunn.

19. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette nærmere bestemmelser om kirkens organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg til disse

jf. [kap. 8](#) og [§§ 10 og 11](#) (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Jeg slutter meg til høringsnotatets lovtekst om organisering, kirkelig inndeling, kirkelige organer og valg. Ut fra en kirkelig og teologisk forståelse burde det primære være at valgene til kirkelige verv ble avholdt i kirkelige lokaler med allmenn tilgjengelighet. Det er også mest i tråd med likebehandlingsprinsippet. Det bør i det minste åpnes for mulighet til også å avholde kirkelige valg i kirkelige lokaler og i tilknytning til gudstjenester og andre arrangement. Det bør lovfestes at personer som er valgt inn i kirkelige organer har rett til fri fra arbeid på linje med andre offentlige verv. Dette er viktig for å kunne sikre en bredde av kandidater til viktige kirkelige verv i en folkekirke.

20. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om kirkebygg

jf. [kap. 8](#) og [§ 13](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Jeg forutsetter at soknene står som juridisk eier av kirkene og at dagens bestemmelser om kirkebygg i hovedsak blir overført til det kirkelige regelverket gjennom kirkemøtets vedtak. Det må fastsettes hvilket organ som skal forvalte kirkene. Biskopen bør ut fra sin tilsynsmyndighet fortsatt ha avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder kirkens inventar og utstyr samt ombygging og utvidelse av kirker.

21. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette bestemmelser om, og med hvilke unntak og særregler, forvaltningsloven, offentlighetsloven og arkivloven skal gjelde for kirken

jf. [kap. 8](#) og [§ 16](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig

Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Dnk må kjennetegnes på en god og transparent saksbehandling. Dette er en fornuftig vurdering fra departementet som vil ivareta dette behovet samtidig som det gir mulighet for enkelte administrative innsparinger.

22. Det skal overlates til Kirkemøtet å fastsette om medlemmer av kirken skal betale medlemskontingent

jf. [kap. 10](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

En slik bestemmelse vil kunne undergrave Stortingets vilje til å opprettholde et forsvarlig bevilgningsnivå til Dnk i tråd med Grunnloven § 16.

23. Bestemmelsene om at soknet og Den norske kirke er selvstendige rettssubjekter skal videreføres

jf. [kap. 8](#) og [§ 9](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Viktig at Den norske kirke videreføres som en enhetlig nasjonal folkekirke som er lokal forankret. Avgjørende at soknet er selvstendig rettssubjekt. Samtidig for å opprettholde en nasjonal kirke må det øverste folkevalgte organ – Kirkemøtet - være rettssubjekt med rettslig handleevne og ha myndighet til å opptre på vegne av hele rettssubjektet.

24. Mener du at Den norske kirke skal finansieres ved at a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre, eller b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke?

jf. [kap. 9](#) og [§ 12](#) (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

a) Dagens økonomiske oppgavefordeling mellom staten og kommunene føres videre.

b) Staten skal overta det ansvaret kommunene i dag har for finansiering av den lokale kirke.

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Støtter at dagens oppgavefordeling mellom staten og kommunene videreføres. For å bevare folkekirken, er det viktig med en fortsatt lokal forankring. Min erfaring er også at en kommune føler en større forpliktelse til å ivareta lokalkirken, enn staten tradisjonelt gjør. Helt avgjørende for en fortsatt kommunal finansiering er forutsetning om at kommunale bevilgninger kan forvaltes på et annet nivå enn kommunenivået (se Høringsnotatet s. 101). En fortsatt kommunal finansiering må ikke sementere dagens kirkeordning. Hvis dette ikke lar seg gjøre, mener jeg Dnk er best tjent med en statlig finansiering.

Vigselsrett, gravplassdrift og andre spørsmål

25. Vigselsrett for tros- og livssynssamfunn skal videreføres, jf. kap. 19 og forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13.

jf. [kap. 19](#)

forslag til endringer i ekteskapsloven §§ 12 og 13 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Slutter meg til Departementets vurderinger på dette punkt.

26. Den lokale kirkes ansvar for gravplassdrift og –forvaltning skal videreføres som normalordning, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

De fleste gravplasser er kirkens eiendom. Det er en lang tradisjon for at kirken har et ansvar for gravplassforvaltningen i Norge og Norden. Kirken har også opparbeidet seg god kompetanse på gravferdsdrift. Videre har kirken verdifull kompetanse i å møte mennesker i sorg og å forholde seg

til tros og livssynsspørsmål. Det vil ikke være hensiktsmessig at hvert enkelt sokn overtar ansvaret. Det er behov for både en viss størrelse og profesjonalitet knyttet til gravferdsdriften. Det er viktig at driften sikres økonomi og kompetanse. Det er naturlig at større kirkelige enheter gjør dette på vegne av soknet og finansieres av den/de kommunen(e) gravdriften og krematoriedriften gjelder.

27. Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven § 23.

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven § 23 (lenken åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig
 Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Det blir unaturlig at den enheten som har ansvar for gravferdsdriften ikke skal ha innflytelse på hvorvidt ansvaret skal overføres til kommunen. Etter dagens lovgivning ville det også vært naturlig at bispedømmerådet hadde vært med som godkjenningsinstans i en slik prosess, ikke kun Fylkesmannen. Begrepet bispedømmeråd kan byttes ut med et begrep som sier noe om at det tillegges et overordnet organ for den lokale kirke. Forslag: «Fylkesmannen skal etter søknad fra kommunen og etter drøfting med den lokale kirkelige gravplassforvaltning, kunne treffe vedtak om overføring av gravplassansvaret til kommunen. Overordnet kirkelig myndighet bør sikres uttalerett i saken.»

28. Det ansvaret bispedømmerådet har etter gjeldende gravferdslov, skal overføres til de enkelte fylkesmenn, jf. kap. 22 og forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24

jf. [kap. 22](#)

forslag til endringer i gravferdsloven §§ 4, 21 og 24 (lenkene åpnes i nytt vindu)

Velg et alternativ

- Enig
 Uenig

Hvor viktig er dette?

- Viktig
 Ikke viktig

Ingen oppfatning

Eventuell kommentar

Kirken driver gravplassen på vegne av det offentlige. Det kan da være naturlig at myndighet derfor overføres og samles hos fylkesmannen. Kirkelige organer bør ha rett til å uttale seg i saker som angår gravplasser som er i kirkens eie og ofte i nær tilknytning til kirkebygg.

Kommentarer

Dnk er inne i store omstillingsprosesser på grunn av virksomhetsoverdragelsen og opprettelsen av kirkens øverste organ som et selvstendig rettssubjekt. Forslaget til ny lov om tros- og livssynssamfunn er ikke et innspill i denne prosessen, men det legger noen viktige føringer for Dnk kirkes videre arbeid med sin organisering. For det første gir forslaget til ny lov Dnk den nødvendige juridiske frihet og kompetanse til å organisere seg selv. Det er en viktig prinsipiell forutsetning. For det andre sørger den for det nødvendige rammeverket for å ivareta Dnk som en folkekirke ved at den sikrer tilstedeværelse i alle sogn. For det tredje vil den nye loven sikre finansieringen. Det er dette punktet som kan få størst konsekvens for organiseringen av kirken. I og med at vi også i fremtiden vil ha mange små kommuner, må det være mulig «at kommunale bevilgninger kan forvaltes på et annet nivå enn kommunenivået (se Høringsnotatet s. 101)». Det vil være viktig for å redusere det kirkelige byråkrati og skape en mer enhetlig organisering og ledelse.